

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett samtliga utskott tillfälle att yttra sig över regeringens proposition 1995/96:150 Ekonomisk vårproposition med förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken, utgiftstak, ändrade anslag för budgetåret 1995/96, m.m. jämte motioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Försvarsutskottet är berört av kapitel 4

Utgiftstak för den offentliga sektorn – avsnitten 4.1 Ett tak för de offentliga utgifterna och 4.6 Utgiftstak för staten inklusive socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten, med fördelning på utgiftsområden – samt kapitel 6 Förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 – avsnittet 6.2 Försvarsdepartementet (fjärde huvudtiteln).

Propositionen

Utgiftstak för den offentliga sektorn

Efter att ha redogjort för vissa tidigare belutade besparingar inom utgiftsområdet anger regeringen att den vid sin beräkning av den ekonomiska ramen för *utgiftsområde 5: Utrikesförvaltning och internationell samverkan* utgått från att den del av anslaget för fredsfrämjande verksamhet som avser insatser med trupp utomlands fr.o.m. år 1997 förs över till utgiftsområde 6: Totalförsvaret. I förhållande till år 1996 har anslaget först minskats med 250 miljoner kronor. Preliminärt har återstående medel fördelats med ca 150 miljoner kronor på utgiftsområde 5 och ca 530 miljoner kronor på utgiftsområde 6 (efter hänsyn tagen till genomförd besparing). Regeringen anger att fördelningen mellan utgiftsområdena skall övervägas ytterligare i det fortsatta budgetarbetet, bl. a. mot bakgrund av utvecklingen i Bosnien. Regeringen bedömer att de fredsfrämjande insatserna framgent kommer att få ett ökat civilt inslag.

Under *utgiftsområde 6: Totalförsvaret* erinrar regeringen om statsmakternas beslut (prop. 1995/96:12, bet. 1995/96:FöU1, rskr. 1995/96:45) om inriktningen av totalförsvaret och de ekonomiska ramarna för den kommande försvarsbeslutsperioden. I dessa beslut ingår bedömningen att det säkerhetspolitiska läget medger besparingar om totalt 4 miljarder kronor t.o.m. år 2001. Härav har besparingsåtgärder motsvarande 1,3 miljarder kronor redan vidtagits under innevarande budgetår. 0,7 miljarder skall

sparas t.o.m. år 1998 och ytterligare 2 miljarder stegvis under åren 1999–2001.

1995/96:FöU6y

Regeringen säger sig vid beräkningen av utgiftsramarna för åren 1997–1999 ha utgått från vissa förändringar inom det aktuella utgiftsområdet. Sålunda kommer innevarande budgetår 600 miljoner kronor, som bl.a. innefattar ett avkastningskrav på Fortifikationsverket, att kunna inlevereras tidigare än planerat. Förändringar kommer även att ske inom det civila försvaret för sammanlagt 250 miljoner kronor. Vidare kommer fr.o.m. år 1998 utgiftsbegränsningar på 200 miljoner kronor att genomföras, främst genom strukturförändringar vid de myndigheter som ingår i utgiftsområdet. Därutöver kommer, enligt regeringen, materielbeställningar för år 1998 att senareläggas och anslaget för detta år att minskas med 2 000 miljoner kronor. Detta belopp kommer att återläggas under åren 2000 och 2001. Regeringen avser att genomföra en säkerhetspolitisk kontrollstation år 1998, vilken bl.a. kan komma att påverka hur nämnda återläggning skall ske.

Regeringen bedömer att verksamheten inom totalförsvaret kan genomföras inom den ram som regeringen har beräknat för utgiftsområdet. Ramen uppgår för år 1997 till 41 533 miljoner kronor, för år 1998 till 40 568 miljoner kronor och för år 1999 till 43 472 miljoner kronor.

Inom *utgiftsområde 23: Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar* anger regeringen att den vid beräkningen av den ekonomiska ramen har utgått från en nettobesparing på 216 miljoner kronor, varav 197 miljoner kronor år 1997. Här ingår bl.a. en minskning av de medel som avses för beredskapslagring av livsmedel.

Tilläggsbudget för budgetåret 1995/96

Regeringen erinrar om att den i samband med övergången från tidigare budgetårsindelning till kalenderbudgetår budgeterade 3 288 094 000 kronor till det med ett halvår förlängda budgetåret 1995/96 i stället för till budgetåret 1997. Skälet till detta var att möta det över året ojämnt fördelade behovet av betalningsmedel. Medelsbehovet är normalt större under hösten än under våren. Regeringen anmäler nu att medelsbehovet för budgetåret 1995/96 förändrats på grund av bl.a. leveransförseningar. De till budgetåret 1995/96 nyss nämnda budgeterade medlen – 3 288 094 000 kronor – föreslås i stället budgeteras till budgetåret 1997 samt att *anslaget A 1. Försvarsmakten* för innevarande budgetår minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår vidare att *anslaget G 1. Statens försvarshistoriska museer* tillförs 2 000 000 kronor för att täcka ökade kapitalkostnader som uppstått efter ombyggnader i de försvarshistoriska museerna och därmed sammanhängande investeringar i basutställningar.

Regeringen anmäler behov av ytterligare investeringar i Flygtekniska försöksanstaltens vidtunnlar under innevarande budgetår. Eftersom det inte är möjligt att inom den tilldelade anslagsramen finansiera de ökade kapitalkostnaderna föreslår regeringen att *anslaget G 6. Flygtekniska försöksanstalten* på tilläggsbudget tillförs 5 000 000 kronor.

Regeringen förordar att nämnda utgiftsökningar under anslagen G 1. Statens försvarshistoriska museer och G 6. Flygtekniska försöksanstalten finansieras genom att anslaget till försvarsmakten minskas med motsvarande belopp. Totalt föreslås därmed att *anslaget A 1. Försvarsmakten* för innevarande budgetår minskas med 3 295 094 000 kronor.

Försvarsutskottet

Tak för de offentliga utgifterna

Riksdagen beslutade våren 1995 att införa ett tak för de offentliga utgifterna (prop. 1994/95:150, bet. FiU20, rskr. 447). Enligt riksdagsbeslutet skall taket vara nominellt och flerårigt. Regeringen anser i den nu föreliggande propositionen att utgiftstaket skall vara treårigt. Regeringen förelägger riksdagen förslag om utgiftstak för åren 1997, 1998 och 1999. Beslut härom avses rullas våren 1997 innebärande att vad som bestämts om åren 1998 och 1999 ligger fast, om inte särskilda omständigheter föranleder ändring av tidigare beslut, samtidigt som ett år läggs till (år 2000).

Utskottet anser att vad regeringen anfört om utformningen av utgiftstak för den offentliga sektorn är i linje med vad riksdagen tidigare har beslutat i frågan. Utskottet har sålunda ingen erinran mot regeringens förslag i denna del.

Beräkning av ramar för utgiftsområden

Regeringens beräkning av ramar för utgiftsområden är preliminär. Ramarna skall, efter riksdagens beslut, ligga till grund för inriktningen av budgetarbetet och den proposition som regeringen kommer att lämna till riksdagen i höst.

Utskottet har av representanter ur regeringskansliet fått en orientering om hur ramarna beräknats för de utgiftsområden som berör utskottets ansvarsområde. Utskottet kan konstatera att ett flertal överväganden återstår att göra innan olika delposter i beräkningen kan bestämmas och läggas fast. Härav följer att granskningen av de olika redovisade delposterna i ramberäkningen för respektive utgiftsområden inte slutligt kan och heller inte behöver ske nu. Utskottet förutsätter sålunda att regeringen i höst i budgetförslaget på en avvägd detaljeringsnivå redogör för beräkningen av ramarna för utgiftsområden och för verksamheten inom dessa.

Vad utskottet sålunda anser sig bör ta ställning till nu är om regeringens förslag till ramar är förenliga med det inriktningsbeslut för totalförsvaret som riksdagen fattade hösten 1995 (prop. 1995/96:12, FöU1, rskr. 45). I linje härmed avstår utskottet från att ge synpunkter på avgivna motioner.

När det gäller *utgiftsområde 5: Utrikesförvaltning och internationell samverkan* noterar utskottet att den del av verksamheten som avser fredsfrämjande insatser med trupp utomlands, med tillhörande medel 530 miljoner kronor, kommer att föras över till utgiftsområde 6: Totalförsvaret. Utskottet delar regeringens uppfattning att ytterligare överväganden krävs om ambitionsnivå och resursinsats, bl.a. mot bakgrund av utvecklingen i Bosnien.

Av propositionen och den kompletterande redogörelse som utskottet fått av representanter ur regeringskansliet har det framgått att beräkningen av *utgiftsområde 6: Totalförsvaret* innefattar dels av riksdagen tidigare beslutade besparingar, dels tekniska justeringar med hänsyn till uppgifter som tillkommit och utgått, dels ytterligare besparingar, dels en senareläggning inom den femåriga försvarsbeslutsperioden av viss planerad materielanskaffning. När det gäller de ytterligare besparingarna och den föreslagna senareläggningen av materielanskaffningen utgår utskottet från att regeringen i sitt sammanhang i höst återkommer till riksdagen med en närmare redogörelse för innebörden av dessa förslag. Med denna förutsättning kan utskottet godta regeringens förslag till ramar för utgiftsområde 6: Totalförsvaret för de tre budgetåren 1997, 1998 och 1999.

Utskottet har informerats om att 100 miljoner kronor av den besparing på totalt 216 miljoner kronor som propositionen upptar för *utgiftsområde 23: Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar* utgörs av minskad beredsskapslagring av livsmedel. Regeringen avser att även i denna del återkomma i höst i underlaget för det fleråriga försvarsbeslutet. Utskottet kan mot den bakgrunden godta förslaget.

Tilläggsbudget

Den av regeringen föreslagna minskningen av *anslaget A 1. Försvarsmakten* med knappt 3,2 miljarder kronor för budgetåret 1995/96 – och budgeteringen av motsvarande belopp till budgetåret 1997 – utgör en rent budgetteknisk omfördelning beroende på försenade materielleveranser. Utskottet har ingen erinran mot regeringens förslag i denna del.

Utskottet kan vidare godta de av regeringen för budgetåret 1995/96 föreslagna engångsvisa medelförstärkningarna till *anslaget G 1. Statens försvarshistoriska museer* med 2 miljoner kronor och till *anslaget G 6. Flygtekniska försöksanstalten* med 5 miljoner kronor samt att anslaget A 1. Försvarsmakten reduceras med motsvarande belopp. Sammantaget innebär detta att utskottet godtar den av regeringen föreslagna minskningen av *anslaget A 1. Försvarsmakten* med 3 295 094 000 kr för budgetåret 1995/96.

Stockholm den 9 maj 1996

På försvarsutskottets vägnar

Arne Andersson

I beslutet har deltagit: Arne Andersson (m), Britt Bohlin (s), Iréne Vestlund (s), Christer Skoog (s), Sven Lundberg (s), Henrik Landerholm (m), Ola Rask (s), My Persson (m), Lennart Rohdin (fp), Birgitta Gidblom (s), Jan Jennehag (v), Olle Lindström (m), Annika Nordgren (mp), Åke Carnerö (kds), Jörgen Persson (s), Ulf Kero (s) och Erik Arthur Egervärn (c).

1995/96:FöU6y

1. Arne Andersson, Henrik Landerholm, My Persson och Olle Lindström (alla m) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet *Beräkning av ramar för utgiftsområden* som börjar med "När det gäller" och slutar med "budgetåren 1997, 1998 och 1999" bort ha följande lydelse:

Utskottet ser med stor oro på de åtgärder som regeringen föreslår inom försvarsområdet. Utöver de kraftiga reduceringar av försvarsanslagen som fastställts under föregående år föreslås nu ytterligare begränsningar för främst det militära försvaret. Utskottet föreslår för sin del att riksdagen avvisar dessa förslag avseende det militära försvaret, med undantag för omDispositionering av medel från innevarande till nästkommande budgetår. I stället för att fullfölja nedrustningsbeslutet från år 1995 bör förutsättningar för en trovärdig försvarspolitik skapas genom att 1992 års försvarsbeslut i stort fullföljs. Riksdagen bör därför för utgiftsområde 5: Totalförsvar fastställa utgiftsramar som med följande belopp överstiger vad regeringen har föreslagit för de tre aktuella budgetåren (löpande priser, miljoner kronor):

1997	1998	1999
2 299	4 555	3 172

2. Jan Jennehag (v) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet *Beräkning av ramar för utgiftsområden* som börjar med "När det gäller" och slutar med "budgetåren 1997, 1998 och 1999" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det säkerhetspolitiska läget medger besparingar inom försvarsmakten utöver vad regeringen har föreslagit. Utskottet anser samtidigt att det underlag som regeringen presenterat i propositionen, och i den kompletterande redovisningen till utskottet, utgör ett ofullständigt underlag för beslut om utgiftsramar för utgiftsområde 6: Totalförsvar. Budgetarbetet bör därför inriktas mot bakgrund av utgiftsramar för de tre aktuella budgetåren som understiger de ramar som regeringen har föreslagit.

3. Annika Nordgren (mp) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet *Beräkning av ramar för utgiftsområden* som börjar med "När det gäller" och slutar med "budgetåren 1997, 1998 och 1999" bort ha följande lydelse:

Utskottet föreslår inom utgiftsområde 6: Totalförsvar besparingar utöver vad regeringen anger i propositionen. Utskottet föreslår sålunda följande ändring i jämförelse med regeringsförslaget (löpande priser, miljoner kronor):

1997	1998	1999
-2 400	-3 000	-6 300

Motivet till den besparing som utskottet föreslår är inte bara statsfinansiellt utan främst ideologiskt. Utskottet anser att pengar kan investeras betydligt bättre till förmån för vår gemensamma säkerhet. Inte minst gäller detta med tanke på den vidgade hotbilden, där t.ex. samhällets sårbarhet, miljöhot, ökande klyftor mellan människor inom vårt land samt mellan den rika och den fattiga delen av världen utgör realiteter.

4. Åke Carnerö (kds) anser att den del av utskottets yttrande i avsnittet *Beräkning av ramar för utgiftsområden* som börjar med ”Med denna förutsättning” och slutar med ”budgetåren 1997, 1998 och 1999” bort ha följande lydelse:

Utskottet kan med denna förutsättning godta regeringens förslag till ramar för utgiftsområde 6: Totalförsvar för de två budgetåren 1997 och 1998.

Den stora osäkerheten och svårförutsägbarheten i vår omvärld, den vidgade tillämpningen av totalförsvarsplikten, en högre ambitionsnivå för fredsfrämjande insatser samt totalförsvarets nya uppgifter ställer stora och viktiga krav på vårt totalförsvar. Utskottet delar därför inte regeringens förslag till ram för år 1999 utan menar att den bör höjas med 800 miljoner kronor.

Särskilt yttrande

Lennart Rohdin (fp) anför:

Folkpartiet liberalerna har tidigare ställt sig bakom den ekonomiska ramen för kommande försvarsbeslut, vilket innebär en minskning av anslaget med 4 miljarder kronor. Därutöver har aktualiserats en ytterligare besparing med 1 miljard kronor. Mot denna bakgrund kan vi ställa oss bakom nu föreslagna ramar för budgetåren 1997, 1998 och 1999. Däremot har Folkpartiet vid behandlingen av regeringens proposition 1995/96:12 Totalförsvar i förnyelse föreslagit en väsentligt annorlunda inriktning för det svenska försvarets framtida utformning. Till detta får riksdagen anledning att återkomma vid höstriksdagens behandling av det kommande försvarsbeslutet.

